

Vaak gestelde vragen

1. Wat is een voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie?

Het is een schriftelijke wilsverklaring van een persoon die, ingeval hij wilsonbekwaam zou zijn, wenst dat een arts euthanasie toepast volgens de voorwaarden bepaald in de wet. De arts moet vaststellen dat:

- De persoon lijdt aan een ernstige en ongeneeslijke aandoening veroorzaakt door ongeval of ziekte;
- De persoon **buiten bewustzijn** is (dus geen bewust verzoek kan uiten);
- En dat deze toestand **onomkeerbaar** is volgens de huidige stand van de wetenschap.

Het gaat dus niet om een recht maar om een mogelijkheid waarbij een aantal strikte voorwaarden in acht moet worden genomen. De registratie van een wilsverklaring houdt dus niet automatisch in dat de euthanasie zal worden uitgevoerd. Een arts is bovendien niet verplicht euthanasie uit te voeren. Indien hij weigert, moet hij wel de patiënt of de eventuele vertrouwenspersoon hiervan tijdig op de hoogte brengen en de redenen hiervoor aangeven.

2. Wanneer zal de voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie worden geraadpleegd?

De wilsverklaring treedt pas in werking ingeval de patiënt **buiten bewustzijn en wilsonbekwaam** is. Indien de patiënt bij bewustzijn en wilsbekwaam is op het moment dat er eventueel euthanasie zou kunnen worden toegepast, wordt er geen rekening gehouden met deze schriftelijke wilsverklaring.

3. Wie kan een wilsverklaring inzake euthanasie laten registreren ?

Elke volwassene of ontvoogde minderjarige die een identificatienummer in het Rijksregister bezit.

4. Waar moet de wilsverklaring worden geregistreerd?

De registratie van een wilsverklaring inzake euthanasie moet gebeuren op basis van een verklaring op papier, en uitsluitend in de database van de FOD Volksgezondheid, via de Portaal van Sociale Zekerheid.

5. Bestaat er een model van wilsverklaring?

Een model is als bijlage bij het koninklijk besluit van 2 april 2003 gevoegd. Dit model kunt u vinden op www.euthanasiewilsverklaring.be onder de rubriek «Gemeenten». De vorm kan verschillen (handgeschreven, getypt, met het embleem van de gemeente, enz.) maar de inhoud moet in overeenstemming met het model zijn.

6. Hoe lang is een wilsverklaring geldig?



De verklaring is vijf jaar geldig vanaf de datum van de verklaring. Indien de ondergetekende wil dat zijn wilsverklaring geldig blijft dan moet hij er zelf op toezien dat hij ze om de vijf jaar herbevestigt. Deze herbevestiging kan gebeuren volgens dezelfde modaliteiten als bij het opstellen van zijn oorspronkelijke wilsverklaring: een nieuwe verklaring op papier, en nieuwe registratie bij het gemeentebestuur.

7. Kan een wilsverklaring gewijzigd worden?

Een wilsverklaring kan te allen tijde worden herzien of ingetrokken. Met een herziening van wilsverklaring wordt bij voorbeeld een verandering van vertrouwenspersoon bedoeld. De intrekking van de wilsverklaring heeft tot gevolg dat ze niet meer bestaat. Aan een herziening of intrekking zijn geen vormvereisten verbonden. Indien de betrokkene dat wenst kan hij wel een document volgens het model opstellen en dat bij het gemeentebestuur laten registreren.

8. Wat moet er gedaan worden als de betrokkene lichamelijk onbekwaam is om zijn papieren verklaring op te stellen en te ondertekenen?

Indien de persoon die een wilsverklaring inzake euthanasie wil opstellen definitief in de lichamelijke onmogelijkheid verkeert om die wilsverklaring op te stellen en te ondertekenen, (bij voorbeeld een persoon verlamd aan beide armen), dan kan zijn aangifte schriftelijk worden geacteerd door een volwassen persoon die geen enkel belang heeft bij het overlijden van de indiener, en dit in het bijzijn van twee getuigen waarvan minstens één geen enkel materieel belang heeft bij het overlijden van de betrokkene. Indien de aanvrager zich in deze situatie bevindt dan moeten er een aantal bijkomende gegevens in de wilsverklaring worden opgenomen. De reden waarom de aanvrager definitief in de fysieke onmogelijkheid verkeert om een wilsverklaring op te stellen en te ondertekenen moet worden vermeld, en een medisch attest moet worden toegevoegd als bewijs. Bovendien moeten de naam, de voornaam en een aantal persoonlijke gegevens van de persoon die de wilsverklaring heeft opgesteld worden vermeld.

9. Wat als de betrokkene lichamelijk niet in staat is om naar het gemeentehuis te gaan om er zijn wilsverklaring te laten registreren?

Uitzonderlijk kunnen de gemeenten toestaan dat een persoon de registratie van een wilsverklaring aanvraagt indien deze persoon daartoe de machtiging heeft gekregen van de indiener.

10. Aantal exemplaren en bewaring van de papieren wilsverklaring.

Zodra de wilsverklaring is geregistreerd, moet het ontvangstbewijs worden afgeleverd samen met een kopie van de wilsverklaring, met de handtekening en de stempel van de gemeente. Het originele exemplaar van de verklaring moet naar de FOD Volksgezondheid worden gestuurd met het oog op archivering.



Indien de betrokken persoon meerdere originelen wil opstellen dan moet de wilsverklaring vermelden hoeveel exemplaren op haar betrekking hebben, alsook de plaats waar die worden bewaard.

11. Hoe nagaan of één van beide getuigen geen materieel belang heeft bij het overlijden?

Geen enkele gevalideerde authentieke bron laat toe na te gaan of een persoon materieel belang heeft bij het overlijden van een ander persoon. De gemeente kan de persoon evenwel informeren dat zijn wilsverklaring ten minste één getuige moet vermelden die geen materieel belang heeft bij zijn overlijden.

12. Kan er een wilsverklaring worden geregistreerd die dateert van voor 1 september 2008?

De wetgeving op de euthanasie dateert van 2002 en het model van wilsverklaring is beschikbaar sinds 2003, en dus is het mogelijk om wilsverklaringen te registreren waarvan de datum voor 1 september 2008 valt (dat is de datum van inwerkingtreding van de registratieprocedure). Deze wilsverklaringen kunnen worden geregistreerd. De geldigheidsduur van de verklaring wordt trouwens berekend op de datum van de verklaring, en niet op de registratiedatum.

13. Mag een gemeenteambtenaar als getuige worden aangewezen?

Er bestaat geen wettelijk verbod op het aanwijzen van een gemeenteambtenaar als getuige. Men mag evenwel de verantwoordelijkheid van de getuige niet uit het oog verliezen. Deze moet nagaan of de indiener wilsbekwaam is op het ogenblik dat deze zijn wilsverklaring inzake euthanasie opstelt. Bovendien worden de persoonsgegevens van de getuigen vermeld op het papieren document en geregistreerd in de gegevensbank van de FOD Volksgezondheid. De arts kan bijgevolg die gegevens raadplegen indien hij dat nodig acht.

In ieder geval mag de ambtenaar-getuige niet overgaan tot de registratie van de wilsverklaring die de objectieve controle van de identiteit van de indiener en de conformiteit van de wilsverklaring door een neutraal en onpartijdig ambtenaar vereist.

14. Mag een arts aangewezen worden als getuige of vertrouwenspersoon?

De behandelende geneesheer van de patiënt, de geraadpleegde arts en de leden van het zorgteam mogen niet als vertrouwenspersoon worden aangewezen.

De behandelende geneesheer zou daarentegen wel getuige kunnen zijn omdat hij geen materieel belang heeft bij het overlijden van de indiener.

15. Moeten de getuigen aanwezig zijn op het gemeentehuis ?



De getuigen moeten enkel aanwezig zijn bij het opstellen van de wilsverklaring, om te beamen dat deze wilsverklaring uit vrije wil wordt opgesteld. Indien de verklaring thuis wordt opgesteld dan moeten de getuigen dus niet aanwezig zijn op het gemeentehuis op het moment van de registratie en de ambtenaar moet enkel nagaan of er wel degelijk twee getuigen zijn, en of zij het papieren document hebben ondertekend.

16. Hoe zijn de artsen op de hoogte van de geregistreerde wilsverklaringen?

De artsen hebben toegang tot de database waarin de wilsverklaringen inzake euthanasie zijn geregistreerd, na authenticatie en verificatie van hun hoedanigheid als arts.

17. Welke verantwoordelijkheden heeft de gemeentebeambte in de registratieprocedure van een wilsverklaring?

De gemeentebeambte heeft twee verantwoordelijkheden:

1°. De identiteitscontrole van de persoon die de wilsverklaring ter registratie aanbiedt. Hij moet dus ofwel controleren of de identiteit van de persoon die de wilsverklaring aanbiedt overeenkomt met de identiteit van de persoon waarop de wilsverklaring betrekking heeft, ofwel moet hij controleren of de persoon die de wilsverklaring voor registratie aanbiedt diegene is die door de betrokken lichamelijk onbekwame persoon is aangeduid om zijn wilsverklaring in te dienen.

2°. De controle van de conformiteit van de wilsverklaring met het model dat als bijlage bij het koninklijk besluit van 2 april 2003 is gevoegd. Zoals wordt verduidelijkt in het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 27 april 2008, gaat het hier over een formele controle. (Met name : zijn alle gegevens ingevuld? Heeft iedereen getekend?).

18. Bestaat er een levenseinde testament waarin alle laatste wilsbeschikkingen van een persoon kunnen worden opgenomen?

Nee. De enige materies die het voorwerp kunnen uitmaken van wilsverklaringen zijn de volgende:

- euthanasie
- behandeling
- orgaandonatie
- schenking van het lichaam aan de wetenschap
- Teraardebestelling.

19. Waar vindt men informatie?

- Op https://socialsecurity.be/site_fr/civilservant/Applics/euthanasie/index.htm



- 1°. Gebruikshandboek van de applicatie voor de gemeentebeambten
- 2°. De handleiding voor toegangsbeheer voor de lokale beheerders.

- Op www.euthanasiebelgie.be: wetgeving, folder, omzendbrieven, formulier, enz.
- Contact bij de FOD Volksgezondheid :
Cel « Organen, Embryo's en Bio-ethiek » - lokaal 1D269
FOD Volksgezondheid
Eurostation blok II
Victor Hortaplein 40 bus 10
1060 Brussel
FR & NL : 02/524 97 97 – info@health.fgov.be
- Helpdesk voor de toepassing « Euthanasie »
FR : 02/788 51 59 - centrecontact@eranova.fgov.be
NL : 02/788 51 59 – contactcenter@eranova.fgov.be